

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมาย 2 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และ 2) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือกับข้อมูลเชิงประจักษ์

สมมติฐานของการวิจัยกำหนดไว้ ดังนี้ 1) ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และ 2) ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมต่อคุณภาพผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ประกอบด้วย การวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างโมเดลสมการโครงสร้างที่เป็นโมเดลสมมติฐาน การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ประกอบด้วย อาจารย์จากสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 2 คน นักวิชาการจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) จำนวน 1 คน นักวิชาการจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย จำนวน 1 คน ผู้อำนวยการกองการศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 2 คน และครูผู้ดูแลเด็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 1 คน และการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กคุณภาพดีเด่น จำนวน 3 แห่ง ได้แก่ 1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลเรณูนคร สังกัดเทศบาลตำบลเรณูนคร อำเภอเรณูนคร จังหวัดนครพนม 2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านกปลาชิว สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลกปลาชิว อำเภอภูพาน จังหวัดสกลนคร และ 3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดพิจิตรสังฆาราม สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลโนนยาง อำเภอหนองสูง จังหวัดมุกดาหาร ซึ่งผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ และการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กคุณภาพดีเด่นมาสังเคราะห์ แล้วสรุปเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในระยะนี้เป็นแบบสัมภาษณ์แบบ กึ่งมีโครงสร้าง และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

การวิจัยระยะที่ 2 การตรวจสอบสมมติฐานการวิจัย ประกอบด้วย ประชากร ที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้อำนวยการกองการศึกษา หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และครูผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2559 การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ใช้อัตราส่วนระหว่างหน่วยตัวอย่างกับจำนวนพารามิเตอร์หรือตัวแปรเป็น 20 ต่อ 1 หน่วย (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542, หน้า 54) ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวนตัวแปรสังเกตได้ทั้งสิ้น จำนวน 30 ตัวแปร ดังนั้นการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำในการวิจัยครั้งนี้ จึงมีจำนวน เท่ากับ 600 คน ซึ่งเป็นเกณฑ์ขั้นต่ำ ในที่นี้ผู้วิจัยได้ใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 734 คน ได้มา โดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi stage random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 7 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นคำถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับ ผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ส่วนตอนที่ 2-7 มีลักษณะเป็นมาตรา ส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แล้ววิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามด้วยโปรแกรม SPSS for Windows เพื่อหาค่าสถิติต่างๆ ประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าความเบ้ (Skewness) ค่าความโด่ง (Kurtosis) และค่า สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (r) และใช้โปรแกรม LISREL for Windows Version 8.72 วิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น

1. สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็ก เล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สามารถสรุปได้ ดังนี้

1.1 คุณภาพผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประกอบด้วย 1) การมีพัฒนาการ ด้านร่างกายสมวัย 2) การมีพัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจสมวัย 3) การมีพัฒนาการ ด้านสังคมสมวัย และ 4) การมีพัฒนาการด้านสติปัญญาสมวัย โดยมีปัจจัยเชิงสาเหตุที่

ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วยตัวแปรต่างๆ ดังนี้

1.1.1 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 4 ตัว ประกอบด้วย 1) การสร้างแรงบันดาลใจ 2) การคำนึงถึงปัจเจกบุคคล 3) การกระตุ้นทางปัญญา และ 4) การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์

1.1.2 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 4 ตัว ประกอบด้วย 1) การร่วมวางแผนและตัดสินใจ 2) การร่วมดำเนินงาน 3) การร่วมตรวจสอบและติดตาม และ 4) การร่วมรับประโยชน์และรับบริการ

1.1.3 บรรยากาศของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 4 ตัว ประกอบด้วย 1) ความสามัคคีของครูผู้ดูแลเด็ก 2) โครงสร้างของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 3) ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็ก และ 4) การจัดสวัสดิการของครูผู้ดูแลเด็ก

1.1.4 ความพร้อมของทรัพยากรทางการศึกษา วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 4 ตัว ประกอบด้วย 1) การมีงบประมาณสนับสนุน 2) คุณภาพครูผู้ดูแลเด็ก 3) คุณภาพของวัสดุและอุปกรณ์การศึกษา และ 4) ความแข็งแรงและความปลอดภัยของอาคารสถานที่

1.1.5 พฤติกรรมการสอนของครูผู้ดูแลเด็ก วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 4 ตัว ประกอบด้วย 1) การเตรียมการสอน 2) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3) การใช้สื่อและเทคโนโลยี และ 4) การวัดและประเมินผล

1.2 ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่าสถิติวัดความกลมกลืนของรูปแบบ คือ ค่าไค-สแควร์ (Chi-square) เท่ากับ 68.08 ที่องศาอิสระ (df) เท่ากับ 71 ค่าความน่าจะเป็น (p-value) เท่ากับ 0.58 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.05 แสดงว่ารูปแบบมีความสอดคล้องกันสนิท ค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ (X^2/df) เท่ากับ 0.96 ค่า RMSEA = 0.00 ค่า GFI = 0.99 ค่า AGFI = 0.97 และค่า Largest Standardized Residual = 1.98 ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมต่อคุณภาพผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เรียงลำดับค่าอิทธิพลจากมากไปหาน้อย ดังนี้ อิทธิพลทางตรง พบว่า พฤติกรรมการสอนของครูผู้ดูแลเด็กมีอิทธิพลทางตรงต่อคุณภาพผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมากที่สุด รองลงมาคือ ความพร้อมของทรัพยากรทางการศึกษา บรรยากาศของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารองค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา อิทธิพลทางอ้อมพบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษามีอิทธิพลทางอ้อมต่อคุณภาพผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมากที่สุด รองลงมาคือ บรรยากาศของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และความพร้อมของทรัพยากรทางการศึกษา และอิทธิพลรวม พบว่า พฤติกรรมการสอนของครูผู้ดูแลเด็กมีอิทธิพลรวมต่อคุณภาพผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมากที่สุด รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ความพร้อมของทรัพยากรทางการศึกษา บรรยากาศของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (R^2) ของปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา บรรยากาศของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ความพร้อมของทรัพยากรทางการศึกษา และพฤติกรรมการสอนของครูผู้ดูแลเด็ก สามารถรวมกันอธิบายคุณภาพผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้ร้อยละ 62.00

2. อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สามารถนำผลมาอภิปรายผลตามสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

2.1 ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เมื่อพิจารณารูปแบบ พบว่า ปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปัจจัยการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ปัจจัยบรรยากาศของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ปัจจัยความพร้อมของทรัพยากรทางการศึกษา และปัจจัยพฤติกรรมการสอนของครูผู้ดูแลเด็ก สามารถอธิบายความแปรปรวนคุณภาพผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้ร้อยละ 62.00 แสดงว่า ตัวแปรมีความสามารถในการทำนายคุณภาพผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ ทั้งนี้เพราะรูปแบบปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

เนื่องเหนือที่พัฒนาขึ้นได้มาจากการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งผล การสัมภาษณ์ผู้ทรงวุฒิ และการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กคุณภาพดีเด่น ซึ่งผู้วิจัยได้ คำนึงถึงความตรงเชิงเนื้อหาในทุกขั้นตอน มีการสังเคราะห์เนื้อหาทั้งองค์ประกอบหลัก องค์ประกอบย่อย และนิยามเชิงปฏิบัติการและตัวบ่งชี้ เมื่อนำไปสร้างเป็นแบบสอบถาม ยังได้รับการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือ และมีการปรับปรุงเมื่อนำไปทดลองใช้ พบว่า แบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นสูง นอกจากนี้เมื่อตรวจสอบความ ตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลการวัดตัวแปรแฝงที่พัฒนาขึ้น พบว่า มีความสอดคล้องกับ ข้อมูลเชิงประจักษ์ จึงเป็นเหตุผลหนึ่งที่ส่งผลให้รูปแบบปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อคุณภาพ ผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ถึงแม้ว่าจะต้องมีการปรับโมเดล แต่ทั้งนี้เพื่อให้มีความเหมาะสมในทางสถิติมากขึ้น ผลการวิจัยดังกล่าวได้สอดคล้องกับ แนวคิดและทฤษฎีต่างๆ ซึ่งผู้วิจัยขอเสนอตามลำดับของตัวแปรแฝงที่มีอิทธิพลรวม สูงสุดมาต่ำสุด ดังนี้

2.1.1 พฤติกรรมการสอนของครูผู้ดูแลเด็ก เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้ ผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีคุณภาพ กล่าวคือ ครูผู้ดูแลเด็กมีบทบาทสำคัญในการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีคุณภาพและมี คุณลักษณะที่พึงประสงค์ พฤติกรรมการสอนของครูผู้ดูแลเด็กจึงเป็นปัจจัยหลักที่ช่วยให้ กระบวนการจัดการเรียนรู้เป็นไปในทิศทางที่ต้องการและบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด ซึ่งสอดคล้องกับ กระทรวงศึกษาธิการ (2551, หน้า 25) ที่ได้กล่าวไว้ว่า การสอนหรือการ จัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการสำคัญในการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติและการพัฒนา ผู้เรียนให้มีคุณสมบัติเป็นไปตามเป้าหมายของหลักสูตร รวมถึง พนม พูลเพิ่ม (2552, หน้า 12-13) ยังให้ความหมายพฤติกรรมการสอนของครู ว่าหมายถึง ครูมีความรู้ความสามารถ ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในด้านต่างๆ เพื่อที่จะให้เกิดขึ้นกับตัวผู้เรียน โดยมิ การวางแผนการสอนและมีวิธีการสอนที่เหมาะสมหลากหลาย มีการเตรียมตัวการสอน เป็นอย่างดี กระตุ้นนักเรียนให้สนใจบทเรียน รู้จักใช้จิตวิทยาในการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน สร้างบรรยากาศที่ดี มีการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนอยู่เสมอ ตลอดจนมี การประเมินผลและแจ้งผลให้ผู้เรียนรับทราบผลการประเมิน เพื่อจะได้มีการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพซึ่งจะทำให้การสอนของครูประสบผลสำเร็จด้วยดี นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ ประวิตา มีเปี่ยมสมบุรณ์ (2555, หน้า 96) ที่ได้ศึกษาความ

สัมพันธระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อมาตรฐานคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม พบว่า ปัจจัยด้านครูมีความ
สัมพันธทางบวกกับมาตรฐานคุณภาพผู้เรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.1.2 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา เป็นปัจจัยสำคัญที่
ส่งผลให้ผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีคุณภาพ กล่าวคือ ชุมชนมีความสำคัญในการร่วม
วางแผนและตัดสินใจในการดำเนินงานรวมถึงการติดตามและตรวจสอบ และช่วยส่งเสริม
ธรรมาภิบาลตลอดจนการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัด
การศึกษาจะช่วยแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคม สามารถตอบสนองความต้องการ
ของประชาชนผู้รับบริการในสถานศึกษาได้เป็นอย่างดี หากชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการ
ศึกษามากเท่าไรยิ่งช่วยให้การตรวจสอบการทำงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สอดคล้อง
กับ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 บัญญัติไว้ในมาตรา 87 ว่า รัฐต้องให้
การสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนทั้งในการพัฒนา การตัดสินใจทางนโยบาย และ
การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับ คำว่ารัฐในที่นี้หมายถึงกลไกของรัฐทุกระดับ
ทุกระดับ รัฐธรรมนูญได้กำหนดสาระสำคัญเป็นการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของ
ประชาชน ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครอง และตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐเพิ่มขึ้น
ตลอดจนปรับปรุงโครงสร้างทางการเมืองให้มีเสถียรภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ทั้งนี้
ได้คำนึงถึงความเห็นของประชาชนเป็นสำคัญ กอปรกับ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดเป้าหมายและหลักการ
สิทธิและโอกาส ระบบการศึกษา แนวทางการจัดการศึกษา การบริหารจัดการคุณภาพ
และมาตรฐานการศึกษา ครูและงบประมาณทางการศึกษา สื่อและเทคโนโลยีทางการ
ศึกษา เพื่อให้มีเอกภาพในด้านนโยบายมีความหลากหลายในทางปฏิบัติ ยึดหลักการ
กระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น กำหนด
มาตรฐานการศึกษาและการจัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับ มีการระดม
ทรัพยากรจากแหล่งต่างๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา ยึดหลักการส่งเสริมมาตรฐานและ
พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้บุคคล ครอบครัว องค์การวิชาชีพ สถาบันศาสนา
สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (ปารณทัตต์
แสนวิเศษ, 2555, หน้า 23-24) และยังสอดคล้องกับ ธรรมนูญ ศรีโสภิตา (2553, บทคัดย่อ)
ที่ได้ศึกษาอัตลักษณ์การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนประชา
วิทยาคาร ตำบลอุโลกสีห์หมื่น อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ความสัมพันธ

ระหว่างกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนกับคุณภาพการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวมมีความสัมพันธ์ในระดับมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ พิณสุดา สิริธรงค์ (2557, หน้า 2) ได้ศึกษาการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม : กรณีศึกษาโครงการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมขององค์กรในชุมชนเพื่อสุขภาวะคนไทย กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนที่ประสบผลสำเร็จของครูในโครงการทุนครูสอนดี และการจัดการศึกษาของสถานศึกษาส่วนใหญ่ล้วนเนื่องมาจากการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นสำคัญ

2.1.3 ความพร้อมของทรัพยากรทางการศึกษา เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้ผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีคุณภาพ กล่าวคือ ทรัพยากรทางการศึกษาเป็นสื่อกลางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการถ่ายทอดเรื่องราวเนื้อหาจากครูผู้ดูแลเด็กไปยังผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทำให้ผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเกิดการเรียนรู้ที่ดีและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ดังนั้น ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและครูผู้ดูแลเด็กจึงต้องให้ความสำคัญกับทรัพยากรทางการศึกษา รวมถึงมีหน้าที่ในการจัดหาทรัพยากรทางการศึกษาที่เหมาะสม มีคุณภาพ และเพียงพอ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีคุณภาพเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด สอดคล้องกับ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2540, หน้า 5) ที่กล่าวไว้ว่า ทรัพยากรมีผลต่อการดำเนินกิจกรรมเพราะหากทรัพยากรมีเพียงพอ การดำเนินกิจกรรมต่างๆ ก็จะดำเนินการไปอย่างมีคุณภาพ ตรงกันข้ามถ้าหากทรัพยากรไม่เพียงพอแล้วการดำเนินกิจกรรมก็ไม่สามารถบรรลุเป้าหมายหรือมีประสิทธิภาพได้ และ มิ่งขวัญ จันทรเพ็ง (2556, หน้า 32) ยังกล่าวว่า ทรัพยากรเป็นตัวกลางหรือตัวกระตุ้นในการดำเนินกิจกรรมโดยขึ้นอยู่กับปริมาณและคุณภาพของทรัพยากร อีกทั้ง สุภชัย ไพโรจน์ (2553, บทคัดย่อ) ยังได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทรัพยากรทางการบริหารกับคุณภาพผู้เรียนช่วงชั้นที่ 1 และ 2 ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กำแพงเพชร พบว่า ทรัพยากรการบริหารภาพรวมและรายด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพผู้เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ ประวีตา มีเปี่ยมสมบูรณ์ (2555, หน้า 99) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อมาตรฐานคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม พบว่า ด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกสามารถร่วมกันพยากรณ์มาตรฐานคุณภาพผู้เรียนได้ ทั้งนี้เพราะอาคารสถานที่เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการบริหารการศึกษา สิ่งแวดล้อมที่ดีย่อมส่งผลให้นักเรียนมีความเจริญงอกงามทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา จิตใจ และสังคม

2.1.4 บรรยากาศของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้ผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีคุณภาพ กล่าวคือ บรรยากาศของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีอิทธิพลต่อความรู้สึกของบุคลากรทุกคนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดีย่อมส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกรอบอุ้มและมีความสุข ทำให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กน่าอยู่ บุคลากรมีความพึงพอใจในการทำงาน ส่งผลให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติงานทำให้ความขัดแย้งในองค์กรลดน้อยลง สอดคล้องกับ สมถวิล แก้วปลั่ง (2543, หน้า 46 อ้างถึงใน อิทธิพล ศรีรัตนะ, 2551, หน้า 56) ที่ได้กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารมีอิทธิพลต่อบรรยากาศภายในองค์การ อีกทั้ง โนริซัน อูมา (2550, หน้า 86) ได้กล่าวว่า หากครูอยู่ในบรรยากาศที่สอดคล้องกับความต้องการแล้วก็จะทำให้ครูมีพฤติกรรมในการปฏิบัติงานที่ดีมีประสิทธิภาพมากขึ้นแล้วจะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนและคุณภาพทางการศึกษา รวมถึง จันทิมา ภูมิสุราษฎร์ (2553, หน้า 33) ได้กล่าวว่า บรรยากาศขององค์การเป็นเรื่องสำคัญที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมและทัศนคติ บรรยากาศขององค์การมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานและความพึงพอใจส่งผลต่อความภักดีที่มีต่อองค์การ บรรยากาศขององค์การขึ้นอยู่กับพฤติกรรมของผู้บริหารเป็นสำคัญ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ ยุภาพร ทองลาภ (2550, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศขององค์การกับพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติงานของครูในจังหวัดปัตตานี พบว่า บรรยากาศขององค์การมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติงานของครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.1.5 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้ผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีคุณภาพ กล่าวคือ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ในการบริหารและจัดสรรทรัพยากร รวมถึงขับเคลื่อนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีประสิทธิภาพและเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด สอดคล้องกับ รุ่ง แก้วแดง (2546, หน้า 1) ที่ได้กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกลไกสำคัญและมีอิทธิพลต่อคุณภาพผลลัพธ์ที่ได้จากระบบการศึกษาทั้งด้านประสิทธิภาพของการบริหารการศึกษาและประสิทธิผลขององค์การทางการศึกษา ความสำเร็จและความล้มเหลวทางการศึกษา ผู้บริหารนับว่าเป็นตัวแปรสำคัญโดยเฉพาะสังคมไทย คุณภาพและประสิทธิภาพทางการศึกษามักแปรปรวนไปตามผู้นำเสมอ และ วาโร เฟ็งสวัสดี (2549, หน้า 60) ยังได้กล่าวว่า หน้าที่ของผู้บริหารในฐานะผู้นำที่สำคัญนั้นจะต้องจัดการภายในองค์การเพื่ออำนวยความสะดวกให้ทรัพยากรที่เป็นตัวคนและวัตถุประสานเข้าด้วยกันสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อนำองค์การให้สามารถดำเนินไปได้ ผู้นำที่มีความ

สามารถจะทำให้ผู้ได้บังคับบัญชามีความขยันขันแข็ง สามัคคี มุ่งมั่น เต็มใจและมีขวัญ
กำลังใจในการปฏิบัติงานซึ่งจะส่งผลต่อความสำเร็จขององค์การ การบริหารสถานศึกษา
ให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาดังกล่าวจึงต้องอาศัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของ
ผู้บริหารสถานศึกษา อีกทั้ง วาสนา เจริญสอน (2552, หน้า 279) ได้ศึกษาประสิทธิภาพ
การบริหารจัดการการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในประเทศไทย พบว่า
ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการการศึกษาขององค์การ
บริหารส่วนตำบลในภาพรวมมีค่าเป็นบวก กล่าวคือ หากผู้บริหารมีภาวะผู้นำสูง
ประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาก็จะสูงด้วย ผู้บริหารจึงต้องมีความสามารถใน
การนำความรู้ ความเข้าใจ หลักการ และทฤษฎีทางการบริหารการศึกษาไปประยุกต์ใช้ในการ
การบริหารการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล และต้องมีความสามารถในการยอม
รับความเปลี่ยนแปลงสิ่งต่างๆ ซึ่งเกิดขึ้นได้ตลอดเวลาในยุคโลกาภิวัตน์ และยังมีความ
สัมพันธ์ต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาด้านความสามารถในการระดมทรัพยากรใน
ท้องถิ่นเพื่อใช้ในการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล นอกจากนี้ ประวิดา
มีเปี่ยมสมบุรณ์ (2555, หน้า 97) ยังได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อมาตรฐานคุณภาพผู้เรียน
ของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม พบว่า
ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ทรัพยากร อาคารสถานที่และสิ่ง
อำนวยความสะดวก และชุมชน โดยรวมและรายด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกกับมาตรฐาน
คุณภาพผู้เรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า ปัจจัยพฤติกรรมการสอนของครูผู้ดูแล
เด็ก ปัจจัยการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ปัจจัยความพร้อมของทรัพยากร
ทางการศึกษา ปัจจัยบรรยากาศของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง
ของผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น มีความสัมพันธ์และส่งผลกระทบต่อคุณภาพ
ผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.2 ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมต่อคุณภาพผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย ปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปัจจัยการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ปัจจัยบรรยากาศของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ปัจจัยความพร้อมของทรัพยากรทางการศึกษา และปัจจัยพฤติกรรมการสอนของครูผู้ดูแลเด็ก โดยมีอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมต่อคุณภาพผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และปัจจัยการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษามีอิทธิพลทางตรงในทางลบต่อคุณภาพผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ปัจจัยบรรยากาศของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีอิทธิพลทางตรงในทางลบต่อคุณภาพผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ปัจจัยความพร้อมของทรัพยากรทางการศึกษามีอิทธิพลทางตรงในทางบวกต่อคุณภาพผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และปัจจัยพฤติกรรมการสอนของครูผู้ดูแลเด็กมีอิทธิพลทางตรงในทางบวกต่อคุณภาพผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารูปแบบ พบว่า ปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปัจจัยการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ปัจจัยบรรยากาศของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ปัจจัยความพร้อมของทรัพยากรทางการศึกษา และปัจจัยพฤติกรรมการสอนของครูผู้ดูแลเด็ก สามารถร่วมกันอธิบายคุณภาพผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้ร้อยละ 62.00 อภิปรายผล ดังนี้

2.2.1 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีอิทธิพลทางตรงในทางลบต่อคุณภาพผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ -0.08 มีอิทธิพลทางอ้อมในทิศทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.21 และมีอิทธิพลรวมในทิศทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.13 นอกจากนี้ ยังมีความสัมพันธ์ในทิศทางบวกกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.74 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมหมาย อ้าดอนกलय (2551, หน้า 61) ที่ได้ศึกษาความ

สัมพันธเชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษามีอิทธิพลทางตรงต่อการบริหารทรัพยากรมนุษย์ของสถานศึกษาและมีอิทธิพลทางอ้อมต่อคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาผ่านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ทั้งนี้เพราะผู้บริหารไม่ใช่ผู้ปฏิบัติโดยตรงแต่ผู้บริหารเป็นผู้ขับเคลื่อนผ่านกระบวนการต่างๆ โดยเฉพาะบุคลากรในองค์การ ล้วน อรพิน สี่แก้ว (2551, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสอนของครูตามแนวปฏิรูปการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพะเยา เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมการสอนของครู รวมถึง ยุวดี แก้วสอน (2558, หน้า 105) ได้ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพผู้เรียนในภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อีกทั้ง Stringer (2002, p. 65) ได้กล่าวว่า พฤติกรรมของผู้นำส่งผลทางตรงต่อบรรยากาศของโรงเรียนและเป็นตัวแปรที่สามารถทำนายความสำเร็จขององค์การและพฤติกรรมของผู้ร่วมงาน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ สุเทพ สังกะเพศ (2550, บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 พบว่า คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพด้านภาวะผู้นำ และด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสามารถร่วมกันพยากรณ์การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาได้ร้อยละ 21.5

2.2.2 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา มีอิทธิพลทางตรงในทางลบต่อคุณภาพผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ -0.03 มีอิทธิพลทางอ้อมในทิศทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.55 และมีอิทธิพลรวมในทิศทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.52 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ณรงค์ ศรีไสยา (2553, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาอัตลักษณ์การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนประชาวิทยาคาร ตำบลอุโลกสีห์เหม็ง อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนกับคุณภาพการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวมมีความสัมพันธ์ในระดับมากอย่างมีนัย

สำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับ ธวัชชัย ตั้งอุทัยเรือง (2557, บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคกลางของประเทศไทย พบว่า ภาวะผู้นำมีอิทธิพลทางอ้อมต่อประสิทธิผลโรงเรียนโดยผ่านการมีส่วนร่วมของชุมชน อีกทั้ง ภัทรภร ปุยสุวรรณ (2557, บทคัดย่อ) ยังได้ศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษาของสมาคมผู้ปกครองและครูที่เหมาะสมกับสังคมไทย พบว่า รูปแบบการมีส่วนร่วมที่ได้มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีความสัมพันธ์ทางตรงระหว่างโรงเรียนและชุมชน การประเมินผล การสนับสนุนทรัพยากรกับการสร้างภาคีเครือข่าย บรรยายภาคองค์การ การมีส่วนร่วมของสมาชิก และมีความสัมพันธ์ทางอ้อมระหว่างบรรยายภาคองค์การ และการสร้างภาคีเครือข่าย นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ ณัชชา รอดสม (2558, หน้า 6) ที่ศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร พบว่า ผู้ปกครองต้องการมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์เพื่อเตรียมเด็กให้พัฒนาทั้งร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา การศึกษาหลักสูตร การนำแผนประสบการณ์ไปใช้ การจัดหาและผลิตสื่อ การนิเทศ ติดตาม และการประเมินผล

2.2.3 บรรยายภาคของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีอิทธิพลทางตรงในทางลบต่อคุณภาพผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ -0.30 มีอิทธิพลทางอ้อมในทิศทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.55 และมีอิทธิพลรวมในทิศทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.25 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชูไฮลา จิตรบรรทัด (2549, หน้า 125) ที่ศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี พบว่า การสร้างขวัญในการทำงาน มีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมการสอนของครู และอุทัย ยอดคงดี (2552, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบรรยายภาคองค์การกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานสอนของครูโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทมมหานคร เขต 3 พบว่า บรรยายภาคองค์การกับแรงจูงใจในการปฏิบัติการสอนของครูมีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้ ปาริชาติ ไนต์สุภา (2555, หน้า 247) ได้กล่าวว่า บรรยายภาคส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนทั้งทางตรงและ

ทางอ้อม ทั้งนี้ เพราะบรรยากาศเป็นเรื่องของการส่งเสริมสนับสนุนให้กิจกรรมการเรียนรู้หรือการดำเนินงานต่างๆ ของโรงเรียนเป็นไปอย่างราบรื่น นอกจากนี้บรรยากาศยังช่วยเสริมสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร ซึ่งถ้าบุคลากรมีความตั้งใจและเต็มใจปฏิบัติหน้าที่เป็นอย่างดีแล้วย่อมส่งผลให้งานประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย

2.2.4 ความพร้อมของทรัพยากรทางการศึกษา มีอิทธิพลทางตรงในทางบวกต่อคุณภาพผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.32 มีอิทธิพลทางอ้อมในทิศทางลบ อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ -0.02 และมีอิทธิพลรวมในทิศทางบวก อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.30 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุภชัย ไพโรจน์ (2553, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทรัพยากรการบริหารกับคุณภาพผู้เรียนช่วงชั้นที่ 1 และ 2 ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร พบว่า ทรัพยากรการบริหารในภาพรวมและรายด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพผู้เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และกรรณิการ์ ภิรมย์รัตน์ (2554, หน้า 41) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา พบว่า ปัจจัยด้านสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนและการส่งเสริมด้านการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อีกทั้ง ภัคพร บุญเคล้า (2555, บทคัดย่อ) ยังได้ศึกษายุทธวิธีการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กโดยใช้ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในเขตตรวจราชการที่ 13 พบว่า การพัฒนาบุคลากร และงบประมาณมีความสัมพันธ์กับคุณภาพผู้เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ สุภัค ยมพุก (2558, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาการบริหารสถานศึกษาและการรับรู้การสนับสนุนการปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการสอนของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่มที่ 4 พบว่า การบริหารงบประมาณ และการบริหารงานบุคคลมีอิทธิพลทางบวกต่อประสิทธิผลการสอนของครู

2.2.5 พฤติกรรมการสอนของครูผู้ดูแลเด็ก มีอิทธิพลทางตรงในทางบวกต่อคุณภาพผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.84 และมีอิทธิพลรวมในทิศทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทาง

สถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.84 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชูไฮลา จิตรบรรทัด (2549, หน้า 125) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี พบว่า พฤติกรรมการสอนมีอิทธิพลทางตรงต่อคุณภาพผู้เรียน อีกทั้ง ประวิตา มีเปี่ยมสมบุรณ์ (2555, หน้า 96) ยังได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อมาตรฐานคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม พบว่า ปัจจัยด้านครูมีความสัมพันธ์ทางบวกกับมาตรฐานคุณภาพผู้เรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ อรัญญา ชนะเพีย (2558, หน้า 228) ที่ศึกษารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า พฤติกรรมการสอนของครูมีอิทธิพลทางตรงต่อคุณภาพผู้เรียนในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.18 และปัจจัยทางการบริหารทุกตัวแปรมีอิทธิพลทางตรงในทางบวกต่อพฤติกรรมการสอนของครู ทั้งนี้ เนื่องจากครูเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งในการเชื่อมโยงกับทุกปัจจัยทั้งผู้บริหาร ชุมชน กลุ่มครูด้วยกันเอง และที่สำคัญ คือ ผู้เรียน ครู อาจารย์จึงเป็นเสมือนกุญแจสำคัญในการจัดการกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552, หน้า 13)

จากผลการวิจัยดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ปัจจัยต่างๆ สามารถส่งอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมต่อคุณภาพผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และปัจจัยพฤติกรรมการสอนของครูผู้ดูแลเด็กมีอิทธิพลทางตรงต่อคุณภาพผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมากที่สุด รองลงมาคือ ปัจจัยความพร้อมของทรัพยากรทางการศึกษา ปัจจัยบรรยากาศของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และปัจจัยการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ตามลำดับ ดังนั้นการพัฒนาผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีคุณภาพ จึงควรมีกระบวนการหรือแนวทางในการดำเนินการเกี่ยวกับปัจจัยดังกล่าวอย่างเป็นระบบตามลำดับความสำคัญ

3. ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 จากผลการวิจัย พบว่า พฤติกรรมการสอนของครูผู้ดูแลเด็กมีอิทธิพลทางตรง และอิทธิพลรวมต่อคุณภาพผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก นอกจากนี้ยังพบว่า ทุกปัจจัยมีอิทธิพลส่งผ่านมาทางพฤติกรรมการสอนของครูผู้ดูแลเด็กไปยังคุณภาพผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้งสิ้น ดังนั้น ครูผู้ดูแลเด็กจึงต้องเป็นผู้ที่มีความรู้และมีความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในรูปแบบต่างๆ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดและมีพฤติกรรมไปในทิศทางที่ต้องการ

3.1.2 จากผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษามีอิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมต่อคุณภาพผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดังนั้น ชุมชนควรมีส่วนร่วมและเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างเต็มที่ เช่น การร่วมวางแผนและตัดสินใจ การร่วมดำเนินงาน การร่วมติดตามและตรวจสอบ และการร่วมรับประโยชน์และบริการ เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีคุณภาพยิ่งขึ้น

3.1.3 จากผลการวิจัย พบว่า บรรยากาศของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมต่อคุณภาพผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดังนั้น ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและครูผู้ดูแลเด็ก จึงควรมีการดำเนินงานและมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ตลอดจนจัดสภาพแวดล้อมภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เอื้อต่อการเรียนรู้ เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนสนใจที่จะเรียนรู้อย่างยิ่ง

3.1.4 จากผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมต่อคุณภาพผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดังนั้น ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงต้องมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีอุดมการณ์และเป็นแบบอย่างที่ดี มีการกระตุ้นให้ครูผู้ดูแลเด็กใช้สติปัญญา ความรู้ ความสามารถในการทำงานจนบรรลุเป้าหมาย และมีการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กให้สามารถแสดงศักยภาพได้อย่างเต็มที่ เพื่อให้ผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีคุณภาพและเป็นที่ยอมรับของชุมชน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยด้านอื่นๆ นอกเหนือจากที่ได้ศึกษาแล้วในงานวิจัยนี้ ที่อาจส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เช่น การบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สภาพแวดล้อมของครอบครัว และลักษณะส่วนตัวของผู้เรียน เพื่อนำข้อค้นพบที่ได้มาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีคุณภาพ โดยเน้นส่งเสริมและพัฒนาในด้านพฤติกรรมการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา สนับสนุนด้านทรัพยากรทางการศึกษาให้พอเพียงและมีความพร้อม ส่งเสริมและสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และส่งเสริมให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมากยิ่งขึ้น

2.2 การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในการวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาภูมิภาคอื่นๆ หรืออาจศึกษาในภาพรวมระดับประเทศ

2.3 ควรศึกษาประเด็นเดียวกันนี้ ด้วยวิธีวิจัยแบบมีส่วนร่วม หรือการวิจัยและพัฒนา หรือทฤษฎีฐานราก เนื่องจากบริบทของแต่ละศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอาจมีความแตกต่างกัน ทั้งนี้ เพื่อนำข้อค้นพบที่ได้มาเปรียบเทียบยืนยันถึงข้อค้นพบในการวิจัยครั้งนี้